

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

A HATÉKONY KORMÁNYZÁS LEHETŐSÉGEI KONFERENCIA

VERSENYPÉSSÉG A KÖZ SZOLGÁLATÁBAN ÁLLAMTUDOMÁNYI KUTATÓMŰHELY

SZERVEZŐ:

BUDAPESTI METROPOLITAN EGYETEM
NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

2018. ÁPRILIS 27.

SZÉCHENYI 2020

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

A HATÉKONY KORMÁNYZÁS LEHETŐSÉGEI

Konferencia célja: Az állam versenyképességének, a hatékony kormányzás lehetőségeinek vizsgálata a 21. századi Magyarország kiemelt kérdése. A hazai megoldások és történelmi példák, nemzetközi megoldások, jó és rossz megoldások bemutatásával kívánunk reflektálni a magyar és a nemzetközi politika változásaira, a különböző társadalomtudományi kutatások széles spektrumára.

A konferencián bemutatott kutatások néhány csomópont köré szerveződnek:

- Kormány és kormányzás: komparatív vizsgálatok, történelmi példák, hatékony kormányzás 21. századi feltétele, kormányzati szerkezet és működésük;
- Közpolitikai megoldások: jó és rossz gyakorlatok közmenedzsment egyes szakpolitikák bemutatása. Hatékony kormányzás feltételei nemzetközi komparatív vizsgálatok;
- Kormányáselmélet, nemzetközi tapasztalatok: politikaelméleti megközelítések, a kormányzás hazai és nemzetközi tapasztalatai;
- Önkormányzatok világa: a központi kormányzat, valamint közigazgatás és a területi önkormányzás kapcsolata, jó és rossz gyakorlatok lokális szinten.

Konferencia időpontja: 2018. április 27. 9:00-15:30
Helyszín: Budapesti Metropolitan Egyetem
1148 Budapest, Nagy Lajos Király útja 1-9.

PROGRAM:

8:30 - 9:00	Regisztráció	
9:00 - 9:10	Megnyitó: Dr. habil. Vass László CSc Rektor, Államtudományi kutatóműhely vezetője	
9:10 - 10:00	Vitaindító előadások: prof. Dr. Horváth Attila és prof. Dr. Stumpf István alkotmánybírók	
10:00 - 10:30	Kérdések és válaszok	
10:30 - 10:45	Kávészünet	
10:45 - 12:30	Kormány és kormányzás, közpolitikai megoldások: Bathó Gábor (Alkotmánybíróság, NKE), Képegy Imre (ELTE-ÁJK), Becsey Zsolt (KRE), Izmini Richárd (METU), Vass László (METU), Pomázi István (METU), Pupek Emese (MKE)	
12:30 - 12:45	Kérdések és válaszok	
12:45 - 13:15	Ebéd	
13:15 - 14:00	Kormányáselmélet és nemzetközi tapasztalatok: Balogh Márton (BBTE), Bakk Miklós (Sapientia EMTE), Salat Levente (BBTE)	
14:00 - 14:15	Kérdések és válaszok	
14:15 - 15:15	Kerekasztal beszélgetés: Vitaindító előadás: Hain Ferenc (METU), Önkormányzatok működése	Téma:
15:15 - 15:30	Zárszó	

SZÉCHENYI 2020

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

Kormány és kormányzás, közpolitikai megoldások

Bathó Gábor: Hagyományos kormány, karcsú kormány

„Amilyen arányban szaporodik száma, olyan arányban fog csökkenni az aggodalmaskodó hazafiak létszáma.” – írta 1909. május 30-i számában a Borsszem Jankó című humoros hetilap a minisztériumok számáról.

A kormány hagyományos és eredeti összetételét és szerkezetét az 1848. évi III. törvénycikk állapította meg. A kormány méretével kapcsolatban gyakran bontakoztak ki viták mind a sajtóban, mind pedig a tudományos vagy szakmai folyóiratokban az 1880-as évektől az 1930-as évekig. E viták lényege az, hogy a hatékonyság és a működőképesség fenntartása érdekében a kormány létszámát a lehető legalacsonyabban kell tartani, de ami ennél is fontosabb, hogy a kormány létszámának és a minisztériumok kialakításának mindenképpen közel kell lenni az 1848. évi III. törvénycikkkel létrehozott struktúrához. A hagyományosság elsődlegessége miatt a kormánystruktúra nincs feltétlenül tekintettel a nemzetközi mintákra és trendekre, sőt az ország méretének jelentős változásaira sem.

A kormány méretével kapcsolatos sajtó- és szakmai viták, illetve minisztertanácsi és országgyűlési viták során kristályosodtak ki azok az alapelvek, amelyek megkerülhetetlenek voltak vagy megkerülhetetlennek szánták a későbbi kormányátalakítások során.

A közigazgatás létszámának csökkentése, illetve a közigazgatás egyszerűsítésének szükségessége gyakran összekapcsolódott a kormány átalakításának esetleges szükségességével. A kormány összetételével és a miniszterek létszámával kapcsolatban lefolyt vitákat egy ilyen alkalmon keresztül mutatom be az előadásomban. A közzolgálatban álló tisztviselők és egyéb alkalmazottak létszámának csökkentéséről és egyes kapcsolatos intézkedésekről szóló 1923. évi XXXV. törvénycikk 1923. szeptember 27-én hirdették ki. E törvénycikk a közigazgatásban jelentős létszámcsökkentést irányzott elő, amit 1924 márciusáig végre kellett hajtania a kormánynak. A létszámcsökkentés a törvénycikk szerint a kormányra nem terjedt ki, azonban a törvénycikk javaslatának betervezése, illetve a törvénycikk kihirdetése újra előhozta a kormány szerkezetével kapcsolatos vitákat, érveket és álláspontokat. Az ekkor felhozott szakmai álláspontok – mai szemmel nézve – nincsenek túl messze a Borsszem Jankó fent idézett elképzelésétől.

Képesy Imre: Igazságszolgáltatás és közigazgatás viszonya a kiegyezés korabeli Magyarországon

Magyarország közjoga a 19. század közepső harmadában meglehetősen hektikus fejlődésen ment keresztül. Az 1848-as áprilisi törvények megteremtették ugyan a polgári állam, az alkotmány monarchia kormányrendszerének és ezáltal a modern közigazgatás kialakításának lehetőségét, de a szabadságharc kirobbanása lehetetlenné tette a reformok véghezvitelét. Az 1849-es olmützi alkotmány ugyan a birodalom modernizációját célozta (a látszólagos alkotmányos „engedmények” fenntartása mellett), de Magyarország esetében az önállóság felszámolását irányozta.

Az 1867-es kiegyezés teremtette meg annak lehetőségét, hogy az 1848-ban megkezdett utat folytatva megreformálhassuk közjogi és magánjogi intézményeinket. A közigazgatás és igazságszolgáltatás

SZÉCHENYI 2020

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

viszonyrendszerében az áprilisi törvények egyik legfőbb adósságát a bírói függetlenség olyan szintű garantálása képezte, ami csak végül az 1869. évi 4. törvénycikkben jelent meg.

A bírói hatalom évszázadokon keresztül a végrehajtó hatalom részét képezve szolgálta ki a hatalom mindenkori birtokosait. A bíróságok közigazgatással való szoros összefonódása, főként az alsóbb szintű vidéki fórumok tekintetében természetesnek számított. A korabeli, Tisza Kálmán és Ghyczy Kálmán vezette ellenzék számára az egyik fő vitapontot pont a kormány azon szándéka képezte, ami az igazságszolgáltatásnak a közigazgatástól való éles elválasztását célozta. Ők sem a modernizációt támadták, pusztán a bíróságok kérdését a vármegyei reformmal szorosan összefüggőnek érezve úgy ítélték meg, hogy a bírói fórumok „államosításával” nem az 1848-ban célként kitűzött liberalizmus, hanem a centralizáció irányába kívánja a magyar közjogi fejlődést elindítani az Andrássy Gyula vezette kormányzat. A javaslat országgyűlési vitája a közigazgatás és az igazságszolgáltatás kérdését egyéb pontokon is érintette. Többen kifogásolták, hogy a javaslat a nyugati államoktól lemaradva csak az elválasztást hangsúlyozza és nem szól a közigazgatás bírói kontroll alá vetéséről. Horvát Boldizsár, az igazságügy tárca vezetője ugyan ígéretet tett e hiányok pótlására, de kézzelfogható eredmények e téren csak évtized(ek) múlva születtek.

Becsey Zsolt: A magyar kormányzati működése 1990 után- gyakorló szemmel

1990-ben kialakult az új rendszer: a politikai és a köztisztviselői szint szétválasztása, a köztisztviselők politikai semlegességének és foglalkoztatásának, előre lépésének védelme. A közvetítő korong ebben a közigazgatási államtitkár, illetve külön a KÁT értekezlet. Ugyanez nem született meg a parlamenti vagy politikai államtitkárokra, akik légyeres térbe kerültek a tárcáknál.

A kormányban a kabinetrendszer a kormány szerepének politikai felfogása alapján működött vagy épp nem működött. Az elmúlt 28 évben felgyorsultak a kormányzatra jutó feladatok, erősödött a jogszabályalkotói tevékenység. Emiatt egyre nagyobb az igény a gyors jogszabályalkotásra és döntésre, mely megbontotta a közigazgatási és a politikai kormányzás egyensúlyát. Több hiba fedezhető fel, de gyorsabb a rendszer. Utóbbi segíti a könnyebb kormánytisztviselői csere, amely erősíti a személyhez kötődést is.

Izmini Richárd: A hatalommegosztás tapasztalatai a magyar kormányzati szerkezetben a polgári kormányzás kialakulása óta

A hatalommegosztás gondolatának gyökere évezredes múltra tekint vissza. Már az ókorban Hérodotosz, Platón, majd Arisztotelész is foglalkozott a kérdéssel. A felvilágosodás időszakában John Locke alapozta meg először a hatalmi ágak modern típusú elválasztását, majd Charles Louis Montesquieu pedig a klasszikus hatalmi triász elméletét elsőként fogalmazta meg.

A 20-21. században már a politikai rendszer egészének a szintjén vizsgálva értékelendő a hatalommegosztás, ami egyre több területen valósítható meg. A túlzott hatalomkoncentráció elkerülése érdekében egyre több intézmény, ellenőrzési mechanizmus működésére is szükség lett. A magyar közjogi struktúrában a polgári kormányzati rendszerek kialakulása óta a hatalommegosztás értéke változó mértékben és eltérő formában érvényesült. A rendszerváltás óta eltelt időszakban pedig eltérő arányban

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

módosultak a hatalomkoncentrációt vagy a hatalomdecentralizációt erősítő közjogi intézményekben történő átalakulások.

Az előadás célja, hogy röviden felvázolja ezeket a változásokat, és áttekintse, hogy milyen ellentétes tendenciák mutatkoznak az egyes kormányzati ciklusok esetében a hatalommegosztás gyakorlati érvényesülése során.

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

Vass László: A közpolitikai koordináció, mint érdekérvényesítés

A "public policy" jelensége általában egy komplex folyamat, amelynek szereplői a közpolitikai hálózatot alkotják, és a közöttük lévő kapcsolatok számos funkcionális és státus szerinti dimenzióban szerveződnek. A koordináció lényege, hogy a közpolitikai folyamaton belüli, és közpolitikai folyamatok közötti viszonyokat az egyes közpolitikák és a kormányzat általános céljainak leghatékonyabb és leghatásosabb megvalósítását szolgálják. A közpolitikai folyamatok résztvevői, vagyis a közpolitikai hálózatok tagjai között a helyzetükből és szerepükből eredően érdekkülönbségek vannak, amelyek arra ösztönzik őket, hogy a folyamatok során a saját logikájukat igyekezzenek minél jobban érvényesíteni.

A közpolitikai koordináció emiatt az érdektagság miatt nem más, mint a szereplők versenye a saját logikájuk („...kráciájuk”) érvényesítéséért a szereplők közötti viszonyok és közpolitikai folyamat dinamikájának befolyásolásáért.

Pomázi István: A nyitott kormányzás elvei és gyakorlata, OECD tapasztalatok

„Az igazság szép dolog, jó dolog, de akinek hatalma van, az nem szorul rá.” (Mikszáth Kálmán)

A 2007-2008-ban kitört globális pénzügyi és gazdasági válság egyik fő tanulsága az volt, hogy a gazdasági kihívásokra új megközelítések szükségesek. Az OECD 2012-ben indította el a NAEC (New Approaches to Economic Challenges) kezdeményezését. A kezdeményezés keretében neves előadókkal szerveztek szemináriumokat. A válság utáni időszakban elkezdődött a diskurzus arról, hogy az ún. igazság utáni világban (post-truth world) miképpen lehet hatékony és eredményes közpolitikákat csinálni. Az OECD Közkormányzási Bizottsága (Public Governance Committee, PGC) régóta foglalkozik a közzolgálat modernizációjával és megújításával. A PGC égisze alatt dolgozták ki az OECD Tanácsi Ajánlást a nyitott kormányzásról, amelyet 2017. decemberben fogadtak el az OECD tagországok, köztük Magyarország. A nyitott kormányzás az OECD meghatározása szerint egy olyan kormányzási kultúra, amely támogatja a transzparencia, az integritás, számon kérhetőség és a társadalmi részvétel elvét a demokrácia erősítése és az inkluzív növekedés érdekében.

Németország 2016-ban csatlakozott a Nyitott Kormányzás Partnerség (OGP) nemzetközi kezdeményezéshez. A német kormány a civil szervezetekkel együttműködve 2017-ben fogadta el a 2017-2019. évekre szóló Nyitott Kormányzás Nemzeti Cselekvési Tervet.

A 2017. nyarán megalakult francia kormány a legfontosabb társadalmi és környezeti kihívásokra próbál válaszokat adni, amelyek a kormány szerkezetében is megjelennek: a miniszterelnökhöz közvetlenül hozzárendelt államminiszterek felelősek a nemek közötti egyenlőségért, a fogyatékkal élő emberekért és a digitalizációért. Az ököpolitikai kérdések, különösen a biológiai sokféleség megőrzése és az éghajlatváltozás elleni küzdelem kiemelt hangsúlyt kap a kormány programjában, és ezek visszatükröződnek a kormány szerkezetében is.

SZÉCHENYI 2020

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

Pupek Emese: Innovatív közigazgatás

A XX. század végén még arról szóltak az értekezések, hogy értelmezhető-e egyáltalán az innováció fogalma a közigazgatás, kormányzás témakörében. A mai elemzések pedig ezt már meg sem kérdőjelezve kutatják, hogyan lehet innovatív a közigazgatás.

A 2017-ben megjelent *Fostering Innovation in the Public Sector* (OECD Publishing, Paris, OECD, 2017) OECD tanulmány megállapítja, hogy a munka nincs elvégezve, a kormányzatok még nem innovatívak, de többnyire már felismerték a folyamatokat és struktúrákat, amelyek támogatják és előmozdítják az innovációt.

Az Európai Unió szintén hamar felismerte, hogy a gazdasági növekedésre hatással van az innováció. Ugyanakkor a 2017-ben kiadott 7. bizottsági kohéziós jelentés hangsúlyozza, hogy a kormányzat megfelelő minősége is elengedhetetlen.

Jelen tanulmány a közigazgatási szférát érintő innovációs kihívás kérdéseit gyűjti össze. Milyen feladatok vannak/lehetnek annak érdekében, hogy erősödjön a közszféra innovációja? Mit várhatunk az innováció kibontakozásától a közigazgatásban? Milyen hátráltató tényezőket ismerünk? A jó gyakorlatok miért játszanak kiemelt szerepet? Egyáltalán, miért fontos az innováció a közszférában?

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

Kormányáselmélet és nemzetközi tapasztalatok

Balogh Márton: Az Európai Uniós alapok felhasználása a romániai közigazgatás által

A romániai közigazgatás az egyik legfontosabb kedvezményezettje az Európai Unió által Románia számára biztosított támogatásoknak. Ugyanakkor, a romániai közigazgatás megújításában ezek a támogatások fontos szereppel bírnak. Jelen tanulmány keretében azt próbáljuk kimutatni, hogy a közigazgatási intézményeknek milyen arányban sikerült lehívniuk ezeket a támogatásokat és, milyen változások lettek generálva. A dolgozatban külön figyelmet tanúsítunk a közpolitikai folyamatokra vetett hatásokra illetve, azoknak a közpolitikai intézkedéseknek a bemutatására, amelyek hozzájárultak az alapok nagyobb szintű felhasználásához.

Bakk Miklós: Kormányválság Romániában – értelmezések

A rendszerváltás óta eltelt közel 30 év során Romániának húsz kormánya volt. A kormányzati ciklus átlagos élettartama (1,45 év) nagyfokú politikai instabilitásra utal. Az előadás ennek okait vizsgálja, elsősorban a közelmúlt három kormányára (a Grindeanu-, a Tudose- és a Dăncilă-kabinetekre) összpontosítva. Az elemzés három dimenziót fog át: 1) a közjogi keretet; 2) a pártszervezési sajátosságokat; 3) a társadalmi-mozgalmi potenciál adottságait.

Salat Levente: A jó kormányzás feltételei az etnokulturális szempontból megosztott társadalmakban

Az etnokulturális megosztottság komoly kihívások elé állítja a jó kormányzás szempontjait szem előtt tartó államok hatóságait. John Stuart Mill, a kormányzás minőségének a kérdéseiről elmélkedve arra a következtetésre jutott 1861-ben, hogy a jó kormányzás feltétele a reprezentatív kormány, ahhoz pedig arra van szükség, hogy az állam és a nép határai azonosak legyenek. Abból a tényből, hogy az államok egy jelentős része nem felel meg ennek a követelményének, egyfelől etnikai konfliktusok adódnak, másfelől az etnopolitikai kooperáció különböző változatai próbálják elejét venni annak, hogy az egyes államok keretei között mesterségesen egymáshoz kötött népek erőszakhoz folyamodva próbálják érvényesíteni érdekeiket. Az előadás az etnopolitikai kooperáció egyik válfaja, a reprezentatív bürokrácia jelensége felől járja körül a jó kormányzás kérdését az etnokulturális szempontból megosztott társadalmakban.

SZÉCHENYI 2020

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

PROJEKT SZÁMA: KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001

PROJEKT CÍME: A JÓ KORMÁNYZÁST MEGALAPOZÓ KÖZSZOLGÁLAT-FEJLESZTÉS

Kerekasztal beszélgetés: Önkormányzatok működése, A közigazgatás állatorvosi lova: az érpataki modell

Érpaták extravagáns expolgármestere hírhedté tette a dél-nyírségi falut. Az általa "modellnek" nevezett cigány-magyar együttélési-, és a 2005-től 2012-ig megvalósított településvezetési minta, ezzel együtt, több településen is hivatkozott, illetve követendő példa lett. A magyarországi jog-, és közigazgatási rendszer csődöt mondott és Érpaták a magyar közigazgatás állatorvosi lova lett.

A kerekasztal résztvevői újságíróként, kutatóként, jogvédőként és a település egykor volt és mai lakóiként foglalkoztak a történetekkel. A kerekasztal-beszélgetés során a résztvevők arra keresik a választ, hogy

1. A hatalom aktuális elvesztésével a történet (legalább is egy nagy fejezetében) valahogy mégis csak lezáródott. Mi történt? Mivel magyarázható mindaz, ami történt?

2. Mi várható ezek után? - "A hatalmát elvesztő despota lehetőségei..."

3. Mik az országos, nagypolitikai párhuzamok lehetőségei? - "Modell ez az Érpaták, de nem úgy..."

NEMZETI

KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE